

TÜRKİYE'DE DEVRİYE HİZMETLERİ İLE SUÇ İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ: GÖLBAŞI ÖRNEĞİ*

Cengiz YAVAŞ**

ÖZ

Devriyeler modern kolluğun doğuşundan itibaren kolluğun kullandığı en önemli ve en yaygın yöntemlerden biridir. Teknolojik gelişime paralel, araçlı, motosikletli vb. gibi adlar alan devriyeler, en sık ve yaygın yöntem olma özelliğini iki temel varsayımdan almaktadır. Bu varsayımın ilki; üniformalı kolluk görevlisinin görünürlüğüne kişileri suç işlemekten alıkoyacağı ve ikincisi ise kolluk personelinin kendisine tahsis edilen alanda hareket etmek suretiyle suçlara müdahale etme olasılığını artıracaktır. Caydırıcılık yolu ile suç önleme anlayışından hareket eden devriyelerin etkinliği Batı literatüründe 70'li yıllardan itibaren görgül (ampirik) nitelikteki araştırmalara konu olmaya başlamıştır. Türkiye'de devriyeler ile suç oranları arasındaki ilişkiyi inceleyen az sayıda görgül (ampirik) çalışmaya rastlanmaktadır. Bu araştırmanın ilk amacı devriyeler ve suç ilişkisi arasındaki bağı (varsa) ortaya koymak, ikinci amacı ise suç önleme çalışmalarına bilimsel nitelikli veri sağlayarak daha etkin ve verimli suç önleme metodlarının uygulanmasına yardımcı olmaktır. Gerek hizmet cinsine göre gerekse gerçekleştirilme şekillerine göre Gölbaşı bölgesinde icra edilen devriyeler ile aynı bölgenin suç oranları araştırmada ilişkinin varlığını/yokluğunu test etmek amacıyla kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yaya Devriye, Araçlı Devriye, Suç, Suç Önleme, Kolluk.

ANALYZING THE RELATIONSHIP BETWEEN PATROLS AND CRIME IN TURKEY: THE CASE OF GÖLBAŞI

ABSTRACT

Since the beginnings of modern police, patrols are one of the most important and common operational methods used by law enforcement. Diversifying as mobile patrols, car patrols etc. parallel to technological and organizational development, patrols have two untested assumptions making them so popular and common. One of these assumptions is that uniform police officers' visibility on the patrol beat would deter offenders from committing crimes and the other one is the omnipresence of the patrol officers would likely encounter and intervene in crimes. Mostly based on deterrence, patrol effectiveness has been subjected to experimental research since the 1970's in western academic world.. Empirical studies on patrols and their relationship with crimes in Turkey are rare. First objective of this research is to reveal the relationship (if any) between patrols and crime rates, secondly to provide empirical data to help implement more effective and suitable crime prevention methods. According to the service type and the way they are implemented, patrols in Gölbaşı district were benefited from in order to test the relationship between crime rates and patrols.

Key Words: Foot Patrol, Motor Patrol, Crime, Crime Prevention, Police.

* Bu makale, yazarın "Önleyici Kolluk Faaliyetlerinin Suç Oranları ve Bölge Halkının Suç Korku Algısına Etkilerinin İncelenmesi: Gölbaşı Örneği" adlı tezinden faydalanılarak hazırlanmıştır.

** Jandarma Astsubay Meslek Yüksek Okulu, Güvenlik Bilimleri ABD Başkanlığı, Öğretim Elemanı, cengizyavas@hotmail.com.

GİRİŞ

Modern kolluğun kuruluşundan itibaren devriyeler suç işlenmesini önlemede temel yöntem olarak kullanılmaktadır. Yöntemin etkinliği 1970'li yıllardan itibaren bilimsel araştırmalara konu olmuştur. Etkinliği ve verimliliği, görgül (ampirik) nitelikli çalışmalar ile sorgulanan devriyeler –özellikle Batılı ülkelerde- nitelik ve nicelik değiştirmiştir. Devriyeler her ülkede yasalar ile tanımlı yetkilerini kullanarak görev yapmaktadır. Yasalarla tanımlı yetkileri kullanmak niteliği ortak olan devriyelerin uymak zorunda olduğu kurallar (yasa içeriği), yapılış şekilleri ve yöntemleri, hizmetten faydalanan halkın algılamaları ülkeden ülkeye (hatta ülke içinde) değişiklik göstermektedir. Ülkelerin yönetim şekilleri (federal, üniter, vb.), tarihi, toplumun yapısı, kültürü vb. sebepler farklılığın kaynakları olarak sayılmaktadır.

Türkiye'de suçu önleme ile görevlendirilen devriyelerin etkinliğini ve verimliliğini ortaya koyan bilimsel çalışmalar oldukça azdır. Çalışmanın Türkiye'deki bu boşluğu doldurmada katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Türk yazınında özellikle devriyeler konusunda Batılı bilim adamlarının yürüttüğü çalışmalar ile bu araştırmaların sonuçları üzerinden yöntemler belirlenmeye ve uygulanmaya çalışılmıştır. Ancak benzer çalışmaların Türkiye'de aynı sonuçları üretip üretmeyeceği sorgulanmamıştır. Bilimin temelini "şüphe" olduğundan hareketle bu çalışmada/araştırmada ilk olarak devriye-suç önleme ilişkisinin (varsa) ortaya konulması amaçlanmaktadır. İkinci olarak ise Türkiye'de yürütülmesi planlanan suç önleme çalışmalarına bilimsel nitelikli veri sağlayarak daha etkin ve verimli suç önleme metodlarının uygulanmasına yardımcı olmaktır.

Çalışmanın ilk bölümünde suç kavramı ortaya konacak, değişebilir niteliği vurgulanacaktır. İlerleyen bölümlerde kolluk kavramı irdelenecek, kolluğun hizmetlerini ifa etmede kullandıkları yöntemler incelenecektir. Ardından 1970'li yıllardan itibaren devriye-suç önleme ilişkisini araştıran çalışmalardan örnekler sunulacaktır. Devam eden bölümlerde "Türkiye'de mevcut hali ile icra edilen devriyelerin suç oranlarını azaltmada etkisinin olmadığı" hipotezi test edilecektir.

1. SUÇ KAVRAMI

Suç, yıllar boyunca çeşitli araştırmacılar tarafından çok değişik şekillerde tanımlanmıştır. Bu tanımları dört başlık altında incelemek mümkündür. Bunlar; psikolojik, sosyolojik, politik ve yasal bakış açılarıdır (İçli, 2004; Schmallegger, 2005). Psikolojik bakış açısından suç; bireyin sosyal çevre ile ahenk içinde kalmasını sağlayan uyarıcılara gösterdiği sosyal uyumsuzluk türüdür (Schmallegger, 2005). Politik bakış açısına göre suç ise siyasi gücü elinde bulunduran grupların istemedikleri davranışları kanun dışı olarak niteleyerek, yasal bir çerçeveye büründürmesidir (Kriminoloji, 2006).

Suç tanımları arasında bir diğer yaklaşım olan sosyolojik bakış açısına göre suç; “toplumun var olan sisteminin korunması için baskı altına alınması zorunlu olan veya gerekli olduğu düşünülen anti-sosyal bir davranıştır” (Kriminoloji, 2006: 2-12). Son olarak “en kesin ve en az belirsizlik içeren” (Polat, 2004: 31) yasal bakış açısına göre suç; ceza yasasının tanımladığı hukuka aykırı fiillerdir (İçli, 2004). Türk Ceza Hukuku için suçun tanımı:

“...isnat kabiliyetine sahip bir kişinin kusurlu iradesinin yarattığı icraî veya ihmali bir hareketin meydana getirdiği, kanunda yazılı tarife uygun, hukuka aykırı ve yaptırım olarak bir cezanın uygulanmasını gerektiren bir eylemdir” (Yargıtay Ceza Genel Kurulu, T:27.01.1984, E:1983/6, K:1984/32).

Suç ve cezaların kanuniliği ilkesi ile birlikte düşünüldüğünde, herhangi bir davranış ne kadar istenmeyen, nefret edilen veya uygun görülmeyen bir davranış olursa olsun ceza yasalarında ‘suç’ olarak tanımlanmadıkça davranışı gerçekleştiren kişiye ceza verilemez. Farklı şekilde ifade edilecek olursa; ceza yasalarında tanımlı olmayan sapma davranışları suç değildir. Diğer yandan kolluk suçtan bahsettiğinde, düşünülmesi gereken suçun yasal tanımıdır.

2. KOLLUK KAVRAMI

a. Tanım

Avrupa tarihinde kolluk kelimesi “18’inci yy’a kadar olan dönemde kontrol anlayışının geniş bir sosyal fonksiyonu” olarak kullanılmıştır. Bu geniş içerikli yaklaşıma ilave olarak, kavram Avrupa’da “suç önleme, araştırma ve düzeni sağlama” gibi özel işlevleri içeren bir anlamı ifade etmek üzere yazında ilk defa 18’inci yy’ın ortalarında yer almıştır (Geleri, 2002: 1).

Türk yazınında ise kolluğun sınırlandırma ögesine vurgu yapacak şekilde kolluk “kamu makamları (otoriteleri) tarafından, kamu düzenini sağlamak amacıyla, kamu özgürlüklerine konulan sınırlamalar” (Giritli, Bilgen & Akgüner, 2001: 740) veya “kamu düzeni sağlamaya yönelik bir kamu faaliyeti” (Gözler, 2003: 417) şeklinde tanımlanmıştır. Kavram aynı zamanda kamu düzenini sağlamak amacıyla getirilen bu sınırlama ya da faaliyetleri yürüten kamu görevlileri anlamında da kullanılmaktadır. (Gözübüyük & Tan, 2004: 680). Kolluk, kamu düzenini sağlayan, koruyan, ya da bozulduğunda eski durumuna getiren idari etkinliklerdir.

b. Kolluk Görevleri

Demokratik toplumlarda kolluğun temel görevleri: “kolluğunda bir parçası olduğu toplumun yasalarını yürütmek ve desteklemek”, “suçları araştırmak ve suçluları yakalamak”, “suçları önlemek”, “toplumun huzur ve güvenliğini sağlamak” ve “içinde bulunulan topluma ihtiyaç duyulan yasaların yürütülmesiyle ilgili hizmetleri sağlamak” olarak sayılabilir (Schmallegger, 2005). Anglo–Sakson kültüründe modern kolluğun kurucusu sayılan Sir Robert Peel’in ortaya koyduğu kolluk ile ilgili dokuz ilkesinde yer alan temel görev “suç ve düzensizliği (disorder) önlemektir” (Albanese, 2005: 219).

Goldstein’a göre, kolluğun temel hedefleri (kolluk görevleri ya da kolluğun temel fonksiyonları olarak da adlandırılır), kolluk güçlerinin ana oluşturulma nedenidir. Ona göre demokratik toplumdaki kolluğun temel hedefleri:

- Malı ve canı tehdit eden davranışları kontrol altında tutmak ve önlemek,
- Suçtan mağdur olanlara yardım etmek ve fiziksel zarar görme tehlikesinde olanları korumak,
- Gösteri ve ifade özgürlüğü gibi anayasa tarafından güvence altında bulunan hakları korumak,
- İnsanların ve araçların seyrini kolaylaştırmak,
- İçkili, uyuşturucu bağımlısı, yaşlı, çocuk, akli dengesi yerinde olmayan ve engelli kişiler gibi kendilerine bakamayan kişilere yardım etmek,
- Bireyler, gruplar ve vatandaşlar arasında çıkabilecek çatışmaları çözmek,
- Bireyler, kolluk ya da devlete karşı tehlike arz eden muhtemel sorunları tanımlamak,
- Toplumda güvenlik duygusunu yaratmak ve sürdürmek, şeklindedir (Aktaran Scott, 2000).

Türkiye'de ilgili kanunlarda (Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu, 1934: Madde-2; Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu, 1983: Madde-7) kolluk görevleri kısaca suçu önlemek (mülki) ve işlenmiş suçlarla ilgili yasadaki belirtilen işlemleri yapmaktır (adli). Görüldüğü üzere tüm demokratik toplumlarda olduğu gibi, Türkiye'deki kolluk güçleri de benzer şekilde görevlendirilmiştir. Ülkeler arasında mevcut yönetim şekli, kültür ve kanun farklılıklarından kaynaklanan değişiklikler bulunmaktadır. Örneğin, ABD'de devlet sisteminin federal olması nedeniyle, federal devleti oluşturan her federe devletin yerel kolluk güçlerinin bulunmasının yanında, federal kolluk güçleri (FBI, BATF, vb.) de bulunmaktadır (Caldwell & Nardini, 1977). Kolluk görevleri, ülkeden ülkeye değişmekle birlikte, suçu araştırmak, önlemek, suçluları önlemek ve kamu düzenini korumak gibi görevleri temelde tüm ülkelerde aynı şekilde yer almaktadır.

c. Kolluğun Kullandığı İşlevsel Metotlar

Kolluk görevlerini çeşitli işlevsel metotlar yardımıyla yerine getirmektedir. Kolluk şekli, metodu, çekirdek işlemler olarak da adlandırılan bu uygulamaların birçoğu 1930'lu yıllardan beri kolluk görevlilerinin ifa ettiği hizmetler arasındadır (Schmallegger, 2005). İşlevsel metotların her biri birbirinden farklı ve benzersiz niteliklere sahiptir. Yine her biri kolluğun karşılaşacağı durumlar için belirli bir süreç ya da yöntemi ifade etmektedir. Belirli bir amacı ve hedefi olan bu metotların her birinin nasıl ve ne zaman kullanılacağı kolluk ile ilgili eğitim kurumlarında öğretilmektedir.

(1) Önleyici Devriye

Önleyici devriye hizmeti her ne kadar tüm araştırmalar faydasını sorguluyor olsa da kolluk faaliyetleri içine halen en baskın hizmet olarak kalmaya devam etmektedir (Schmallegger, 2005). Bayley'in yaptığı bir araştırmaya göre, Amerikan polisinin %65'i devriye ile görevlendirilmektedir. Bu oranları sırasıyla, %64 ile Kanada, %56 ile İngiltere, %54 ile Avustralya ve %40 ile Japonya takip etmektedir (2006). Türkiye'de ise bu oran yaklaşık %30'dur (Geleri, 2002). Ancak son yıllarda önleyici devriye miktarının ve oranlarının artış gösterdiği görülmektedir. Örneğin; Ordu ili Kumru ilçesinde 2012 yılı için önleyici devriye oranı, toplam devriye miktarının %77'sini oluşturmaktadır (T.C. Kumru Kaymakamlığı, 2012). Tekirdağ ili Malkara ilçesinde ise önleyici devriye toplam devriye miktarının 2013 yılı için %54, 2014 yılı için ise %56'sını oluşturmaktadır (T.C. Malkara Kaymakamlığı, 2014). Önleyici devriyenin temel mantığı iki yönlüdür. İlk olarak, üniformalı kolluk görevlisinin varlığı, vatandaşları suç işlemekten caydırmayı ve güven duygusunu artırmayı amaçlamaktadır. İkincisi ise kolluk görevlisinin varlığı işlenmekte olan suçlara müdahale etme olasılığını artırmayı amaçlamaktadır (Scott, 2000).

(2) Alışılmış Olaylara Müdahale

Devriyedeki kolluk görevlileri sıklıkla küçük trafik kazaları gibi bazı olaylara müdahale etmektedirler. Alışılmış olaylara müdahale, reaktif kolluk uygulaması olarak tanımlanmakta ve devriye görevlilerinin en yaygın icra ettiği ikinci en yaygın faaliyet niteliğindedir (Schmallegger, 2005). Alışılmış olaylara müdahale durum hakkında yöntemli bilgi toplama ve sınıflandırma gerektirmektedir (suç, bilgi değişimi, sivil işler, vb.). Karşılaşılan durumun doğası gereği kolluk amacı değişmekle birlikte, genel olarak düzenin tekrar kurulması temel amaç olarak görülmektedir (Scott, 2000).

Vatandaş tatmini ile yakından bağlantılı olan kolluğun başarısının ölçülmesinde kullanılan önemli göstergelerden biri müdahale zamanıdır (response time). Müdahale zamanı, herhangi bir nedenle başvuru yapan vatandaşa gösterilen tepkinin gerçekleştiği süreyi ifade etmektedir. Bir diğer ifadeyle, çağrının alınması ile kolluğun bölgeye ulaşması arasında geçen zamandır (Schmallegger, 2005). Örneğin, 2001 yılında New York'ta her türlü çağrıya gösterilen müdahale süre ortalaması 7,2 dakika olarak hesaplanmış, bir önceki yıla göre %29'luk bir azalma sağlanarak son on yılın en kısa müdahale zamanına ulaşılmıştır. Bir önceki yıla göre çağrı sayısındaki artışa ve bütçe kesintileri nedeniyle devriye görevlilerinin sayısının azalmasına karşın yaklaşık üç dakikalık bir azalma meydana gelmiştir (Rashbaum, 2002). Her ne kadar müdahale zamanının suçu önlemeye yönelik etkisi tartışmalı olsa da müdahale zamanının kısa olması halkın kolluk algısında olumlu değişiklik yaratacağı ve kolluğa güven duygusunu pekiştireceği düşünülmektedir.

(3) Acil Olaylara Müdahale

Kolluk, alışılmış olaylara müdahaleden çok daha az sıklıkla acil olaylara müdahaleyi uygulamakla birlikte kolluk güçlerinin başarısı için muhtemelen en kritik uygulama olarak görülmektedir. Bunun nedeni, acil olaylara müdahale stratejisinin uygulanması esnasında direkt olarak mevzu bahis olan konunun insan hayatı olmasıdır (Scott, 2000).

Acil olaylara müdahale işlenmekte olan bir suç, yaralanma ile sonuçlanan bir trafik kazası, doğal afet ve buna benzer insan hayatını tehdit eden durumları içine alan bir stratejidir. Kolluğun buradaki temel hedefi, yaşamları kurtarmak, yaralanmaları en aza indirmek ve meydana gelen durum ile bozulan düzeni yeniden tesis etmektir. Araç operasyonları, ilk yardım ve rehine kurtarma gibi teknikleri içeren müdahale yöntemleri konusunda kolluğun eğitilmesi büyük önem arz etmektedir (Schmallegger, 2005). 2001 yılında New York'ta yapılan bir çalışmada, New York polisinin acil olaylara müdahale süre ortalaması bir önceki yıla oranla %20'lik bir azalma göstererek 4,8 dakikaya gerilemesi, acil durumlar için hayati derecede önemli bir kaynak olan zamanın daha iyi kullanılmasını sağlayacağı düşünülmektedir (Rashbaum, 2002). Acil olaylara müdahalelerin her ne kadar suç oranlarını azaltacağı yönünde elde mevcut kanıt bulunmamasına rağmen, acil olaylara müdahale zamanının mümkün olduğu kadar düşük olması birçok hayat kurtaracağı gibi, halkın güven duygusuna olumlu katkı yapacağı değerlendirilmektedir.

(4) Suç Araştırması

Suç araştırması, kolluğun ve halkın büyük çoğunluğun algıladığının aksine kolluk uygulamalarının oldukça küçük bir kısmını oluşturmaktadır (Schmallegger, 2005). İşyerlerinden hırsızlık gibi en küçük suçlardan, cinayet gibi en karmaşık suçlara uzanan suç yelpazesi içinde gerçekleştirilen tüm soruşturmalar için suç araştırmasının aynı iskelet üzerine kurulu olduğu dikkat çekicidir (Scott, 2000).

Kolluk, herhangi bir suç şüphesi ile karşılaştığında, ceza ve ceza muhakemesi yasaları, araştırmalar için geçerli olan yöntemleri ve usulleri belirtmektedir. Bu usul ve yöntemler, kanuni nitelikleri sebebiyle kolluk tarafından uyulması aksi takdirde kolluğun çeşitli yaptırımlara maruz kalmasına yol açan yasal bir süreçtir. Örneğin, araştırma esnasında toplanan kanıtların geçerli olabilmesi için yasa tarafından açıkça belirtilen ilkeler doğrultusunda elde edilmiş olması, gözaltına alma ve tutuklama için "mevzuatta belirtilen şartlar oluşması" ve suçlamanın nihayete varabilmesi için "makul şüphenin ötesinde kanıtların" ortaya konması gerekmektedir (Scott, 2000: 87).

(5) Problem Çözme

Kolluğun kullandığı bir diğer işlevsel metot problem çözmedir. Bu metot diğerleriyle kıyaslandığında daha geç gelişme göstermiştir. Aslında zihinsel bir faaliyet olarak problem çözme, kolluk görevlileri tarafından çok uzun zamandır uygulanmasına karşın, resmi bir işlevsel metot olarak yapılandırılması ve sistemli kullanılmasına ilişkin çalışmalar son 20 yıl içinde gerçekleşmiştir. Diğer metotlar gibi problem çözme de rehber niteliğinde bir dizi aşamadan oluşan bir çerçeveye ortaya koymaktadır (Scott, 2000).

Problem Çözme metodu tarama, analiz, müdahale ve değerlendirme aşamalarının İngilizce karşılıkları kullanarak oluşturulmuş SARA (Clarke & Eck, 2005), ya da CAPRA (Schmallegger, 2005) modeli olarak da bilinmektedir. Türkçe yazında en çok kullanılan kavram ise POP "Problem Odaklı/Temelli Kolluk"tur. Bu model özetle problemin tanımlanması, ortaya konan problem hakkında veri toplanması, elde edilen verilerin incelenerek problem hakkında bazı çıkarımlar yapılması, bu çıkarımların ışığında problemi ortadan kaldırmaya ya da etkilerini azaltmaya yönelik müdahale tekniklerinin belirlenmesi ve bu uygulamanın ardından müdahalenin değerlendirmesini içermektedir (Clarke & Eck, 2005). Yerleşim bölgelerinde süratli araç kullanımı (Scott, 2001), yaşlılara karşı işlenen mali suçlar (Jhonson, 2004), duvar yazıları (Weisel, 2004) ve park yerlerinde arabadan gerçekleştirilen hırsızlık (Clarke, 2002) çalışmaları problem odaklı kolluk uygulamalarına örnek olarak gösterilebilir.

(6) Destek Hizmetleri

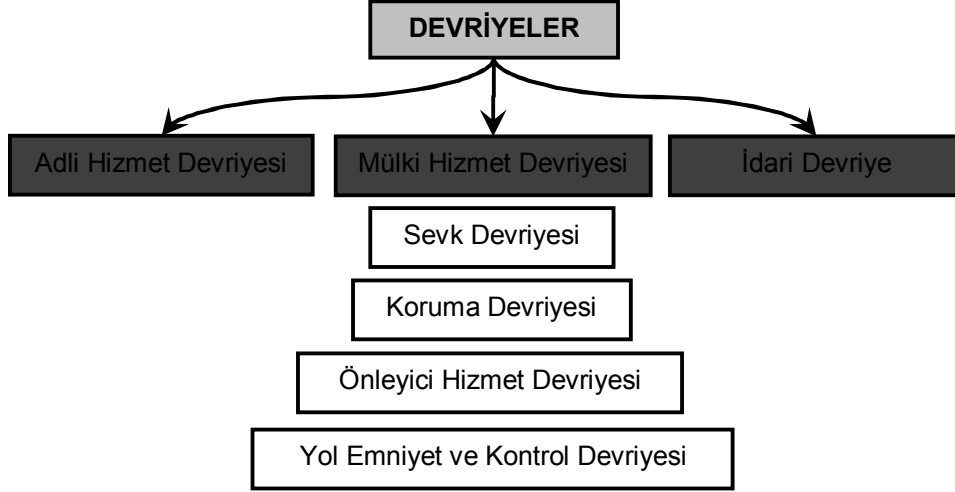
Bu metot, kolluğun halka sağladığı birçok yan hizmeti içine almaktadır. Kolluk bu hizmetleri belirli herhangi bir duruma uygun olarak değil, olağan olarak sürekli yerine getirmektedir. Bu hizmetler, kolluk raporlarının çoğaltılması, suç araştırma amaçları dışında parmak izi alınması, genel suç önleme bilgilerinin öğretilmesi veya dağıtılması, gençlik faaliyet programlarının gerçekleştirilmesi gibi konuları kapsamaktadır (Scott, 2000).

3. DEVRIYE ÇEŞİTLERİ

Kolluk güçleri, sorumluluk bölgelerinde emniyet ve asayiş ile kamu düzeninin korunması gibi görevleri yerine getirmekten yükümlüdür. Kolluk güçleri kendisine yasalarca tevdi edilen görevlerini sorumluluk alanında çıkardığı devriyeler aracılığı ile yerine getirmektedir. Kolluk devriyesi, adli, mülki, askeri ve diğer görevleri yerine getirmek üzere karakollarca belli bir bölgede görevlendirilen, en az iki kişiden oluşan silahlı kolluk güçleridir.

Kolluk güçlerinin düzenlediği devriyeler, Şekil-1'de görüldüğü üzere yaptıkları görevin özelliğine göre üç grup olarak; mülki hizmet, adli ve idari devriye şeklinde adlandırılmaktadır. Adli devriye, kolluğun sorumluluk sahasında işlenmiş bir suç hakkında Ceza Muhakemesi Kanunu ve diğer yasalarda belirtilen görevler ile adli makamlarca verilen diğer görevleri yapmak üzere görevlendiren devriyelerdir. İdari devriye, kolluğun idari hizmetlerini yerine getirmek maksadıyla sivil elbiseli ve silahsız olarak da görevlendirilebilen devriye çeşididir. İstisna olarak idari devriye için görevlendirilen personel sayısı bir kişi olabilmektedir. Son devriye türü olan mülki hizmet devriyeleri, kolluk güçlerinin sorumluluk bölgesinde mülki ve diğer görevleri gerçekleştirmek için kullandığı devriyelerdir.

Mülki hizmet devriyeleri de çeşitli hizmetleri gerçekleştirmek amacıyla dört tip devriyeden oluşmaktadır. Bu devriye çeşitlerinden ilki; yerleşim yerleri ve alanlara özellikle suç işlenmesini önlemek amacıyla çıkarılan önleyici hizmet devriyesidir. Diğer bir devriye çeşidi, kolluk güçlerinin korumasında yapılması gereken sevkleri gerçekleştirmekle görevli sevk devriyesi olarak adlandırılmaktadır. Kolluğun korumasında gerçekleşmesi gereken diğer görevleri yerine getiren koruma devriyesi bir başka devriye çeşidi olup, son devriye cinsi ise yollarda emniyet ile asayişini sağlamak amacıyla görevlendirilen yol emniyet ve kontrol devriyeleridir.

Şekil - 1: Kolluk Güçlerince Gerçekleştirilen Devriye Hizmetleri

4. DEVRİYE-SUÇ ÖNLEME ÇALIŞMALARI

Devriye ile ilgili çalışmalar ABD'de "reform dönemi" olarak adlandırılan kolluğun profesyonelleştiği, işlevinin suç kontrol etme olarak netleştiği ve teşkilatının merkezileştiği bir devrin sonuna denk gelmektedir. Reform döneminde kolluğun, suç kontrol etmek amacıyla kullandığı en önemli işlevsel metodlar 'önleyici devriye' ve 'acil olaylara müdahale'dir. Kolluk, 1960-1970'li yıllarda artan suç oranlarını, personel sayısını artırmasına, yeni yöntem ve donanımlara (çağrı merkezleri, bilgisayar destekli sevk, vb.) yatırım yapmasına rağmen etkili şekilde düşürememiş bu anlamda kendilerinin ve halkın beklentilerine cevap verememiştir. Aynı dönem suç korkusunun arttığı, insan hakları ve savaş karşıtı gösterilerin yoğunlaştığı, bütçe kesintilerinin fazlalaştığı zamanı da ifade etmektedir (Kelling & Moore, 1988: 6-8).

Reform döneminin içerisinde ABD'de meydana gelen sosyal olaylar, şehirlere yönelik göçler, nüfusun gençleşmesi, artan suç korkusu, kolluk hataları, vb. (Kelling & Moore, 1988: 9) sebepler kolluk tarafından suç önleme

amacıyla uygulanan yöntemlerin sorgulanmasına yol açmıştır. Kolluk devriyeleri, kanıtlanmamış fakat oldukça yaygın olarak kabul gören iki temel varsayıma dayanmaktadır. Bu varsayımlardan ilki; kolluk görünürlüğünün olası saldırganı caydırma yolu ile suç işlenmesini önleyeceğidir. İkinci varsayım ise suç korkusunu azaltacağıdır. Bu nedenle de önleyici kolluk devriyelerinin suç azaltacağı ve halka güven vereceği düşünülmüştür (Kelling, Pate, Dieckman, & Brown, 1974).

Rutin olarak ifa edilen devriyelerin varsayımlarının ilk kez test edildiği araştırma Kelling ve diğerleri tarafından bir yıl süre ile sürdürülen ve literatürde “The Kansas City Preventive Patrol Experiment” (Kansas City Önleyici Devriye Deneyi) olarak bilinen deneysel nitelikteki çalışmadır. Bir grup akademisyen ve Kansas Polis Departmanının birlikte çalıştığı projede, kolluğun sorumluluk alanı birbirine benzer şekilde her biri beş adet olmak üzere “reaktif”, “proaktif” ve “kontrol” bölgelerine ayrılmıştır. “Reaktif” olarak rastgele belirlenen beş bölgedeki tüm devriye faaliyetleri durdurulmuş sadece ihbarlara karşılık verilmiştir. Buna karşın “proaktif” olarak belirlenen bölgelerde ise rutin önleyici kolluk devriyeleri iki ya da üç katına çıkarılmıştır. “Kontrol” grubu olarak ayrılan kısımlarda ise deney başlamadan önceki devriye durumu, sıklığı ve şekli aynı şekilde sürdürülmüştür (Kelling ve diğerleri, 1974).

Araştırmanın sonucu devriyeler hakkında doğru olarak bilinen yanıtları ortaya koyması açısından oldukça ilgi çekicidir. Bir yıl süre ile devam eden araştırmada reaktif ve proaktif olarak tanımlanan bölgelerde yürütülen motorlu devriyelerin suç oranları üzerinde anlamlı bir etkisi bulunamamıştır. Diğer bir deyişle rutin önleyici (motorlu) devriye olası saldırganı suç işlemekten caydırmamaktadır. Deneyin ortaya koyduğu bir başka önemli bulgu ise suç korkusu ile ilgilidir. Rutin önleyici devriye düzeyindeki değişim vatandaşların suç korkusu üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkiye yol açmamaktadır. Araştırmanın geneline bakıldığında ise rutin önleyici devriyelerin suç, suç korkusu, toplumun kolluğa bakış açısı, ihbara tepki süresi ve trafik kazaları üzerinde hiç bir etki tespit edilememiştir (Kelling ve diğerleri, 1974).

Devriyeler ve suç önleme ilişkisinin test edildiği bir diğer deneysel nitelikli çalışma “The Newark Foot Patrol Experiment” (Newark Yaya Devriye Deneyi) olarak adlandırılan araştırmadır (Police Foundation, 1981). Çalışmada Yaya Devriyelerin; kolluk-vatandaş ilişkileri, suç korkusu, suç oranları, suç ihbarları, tutuklama miktarları, iş tatmini gibi değişkenler üzerindeki etkileri incelenmiştir (Perspectives on Foot Patrols, 2007). Kansas City Araçlı Önleyici Devriye deneyinin sonuçlarına benzer şekilde Newark’ta (1978-1979) bir yıl süre ile gerçekleştirilen deney sonucunda yaya devriyelerin işlenen suçları önlemede (istatistiksel olarak anlamlı) etkisinin olmadığı tespit edilmiştir. Ancak yaya devriyelerin halkın suç korkusu ve sosyal düzensizlik üzerindeki algılarını önemli ölçüde etkilediği görülmüştür (Police Foundation, 1981). Yaya devriyeler hakkında elde edilen bu bulgular, daha sonraları oluşturulan programlar ile toplumun düzenini yeniden sağlama ve suç korkusunu azaltmada kullanılacak çok daha fazla miktarda yaya devriye uygulamaları için destek sağlamıştır (Greene, 1987).

Bu aşamadan sonra devriye ile ilgili çalışmaların farklı yönlerde ilerlediğini söylemek mümkün görünmektedir. Yaya devriyeler ile ilgili 13 programın incelendiği bir çalışmada altı farklı yaya devriye modeli ortaya konmuştur. Bu modeller: toplum odaklı, vatandaş odaklı, caydırıcı, sorumluluk sahası, stratejik ve müşteri yönelimli olarak adlandırılmaktadır (Wakefield, 2006). Toplum Odaklı (community engagement) Yaya Devriye Modeli; yaya devriyelerin uygulanma esnasında ve öncesinde toplumun duyarlılıklarını vurgulayan bir model olarak görülmektedir. Bu modelde yaya devriye hizmeti ile görevlendirilen personelin, vatandaşları bilgilendirmesi ve görüşlerini dikkate alması beklenmektedir. Ayrıca personelin; devriye bölgesini tanıması, olası problemlerin farkında olması ve Türkiye’de benzerlerine rastlamakta zorlanılan komşuluk/mahalle dernekleri ve vatandaş izleme grupları gibi toplumdaki örgütler ile yakın ilişki içerisinde bulunması ve problemlerin çözümü için birlikte çalışmasını öngörmektedir (Wakefield, 2006).

Vatandaş odaklı (citizen contact) yaya devriye modelinin özünü devriye sorumluluk güzergâhında bulunan evler ve işyerlerinin ziyaret edilerek yerel sakinlerin ve işverenlerin tanınması oluşturmaktadır. Bu yolla vatandaşların problemleri ve bu problemlerin çözümüne ilişkin algıları öğrenilmekte ve çözüm yolları aranmaktadır (Pate, Wycoff, Skogan, & Sherman, 1986). Huston'de suç korkusunu azaltmaya yönelik oluşturulan program (Pate ve diğerleri, 1986: 15-16) ile İngiltere'de seçilen iki bölgede ikamet eden vatandaşların yaşam kalitesini artırmayı ve suç korkusunu azaltmayı hedefleyen yarı-deneysel nitelikteki çalışmalar vatandaş odaklı modele örnek olarak gösterilmektedir (Bernett, 1991).

Caydırıcı (deterrent) yaya devriye modeli basitçe görünür olmak ve yasaları uygulamak temeline dayanmaktadır. Özellikle vatandaşlar tarafından oluşturulan Koruyucu Melekler (guardian angels) inisiyatifi, New York şehri metrosundaki suç ile mücadele etmede ve vatandaşların suç korkularını azaltmak amacıyla faaliyet göstermiştir (Kenney, 1986). Bu inisiyatif kısa zamanda ABD ve Kanada'da 50'ye yakın şehirde faaliyetlerine devam etmiştir (Pennell, Curtis, & Henderson, 1985).

Sorumluluk sahası (familiarity) yaya devriye modeli ise devriye hizmeti veren personelin aynı zamanda ikamet ettiği yer olmasına ya da ofisinin bulunmasına dikkat etmektedir (Wakefield, 2006). İlginç bir model olan bu yaklaşımın temel amacı belirli bir coğrafi bölgenin (devriye sorumluluk sahası) devriye sorumluluğunu tek bir kolluk görevlisine vermektir. Avustralya'da uzun dönem olarak planlanan sorumluluk sahalarında çoğunlukla yaya olarak faaliyet gösteren kolluk görevlileri, bilgi ve görgülerine dayalı olarak nerede devriye hizmeti gerçekleştireceklerine ve hangi problemlere ne tür proaktif karşılık vereceklerine kendileri karar vermektedir (Beat Policing: A Case Study, 1995).

Stratejik model ise, problem odaklı kolluk yaklaşımı ile uyumlu olarak farklı kaynaklardan elde edilen verilerin işlenmesi sonucu devriye alanlarının oluşturulduğu yöntemi ifade etmektedir (Wakefield, 2006). Bu modele ilişkin verilebilecek örnek; Chicago (Alternative Policing Strategy) Alternatif Kolluk Stratejisi’dir. Chicago Modeli olarak da adlandırılan bu modelde personel sürekli aynı bölgeye görevlendirilmekte, devriye ile birlikte faaliyet gösteren acil müdahale birimleri ile hizmet vermektedir (Skogan & Hartnett, 1997). İngiltere’nin Leeds ve Bradford şehir merkezlerinde sokak suçlarını hedef alan ve 60 Kolluk Toplum Destek Personeli ile yürütülen proje (Crawford, Lister, Blackburn, & Shepherd, 2004), yine İngiltere’de Komşuluk Yenileme Birimi’nin yürüttüğü 84 farklı program (Neighbourhood Renewal Unit (NRU), 2004) stratejik modellerle ilgili olduğu değerlendirilen diğer örneklerdir.

Son olarak müşteri yönelimli (client-directed) yaya devriye modeli ise genelde özel güvenlik şirketlerinin icra ettiği devriyelere ilişkin olup, modelde şirket işvereni konumundaki müşterinin istek ve duyarlılıkları dikkate alınarak icra edilmektedir (Wakefield, 2006). İngiltere’de Moston ve Bridton bölgesinde özel güvenlik devriyelerinin faaliyetleri (McManus, 1993), gece saatlerinde (23.00-06.00) özel güvenlik şirketlerince yaya ve araç ile icra edilen devriyeler (Noaks, 2000) örnek olarak gösterilebilir.

Yakın dönem devriye araştırmalarına bakıldığında ise çalışmaların genellikle tespit edilen bir probleme yönelik olarak; silah kaynaklı (McGarrell, Chermak, & Weiss, 2002; Uchida & Swatt, 2013) şiddetin azaltılması, şiddet içeren suçların azaltılması (Ratcliffe, Taniguchi, Groff, & Wood, 2011) gibi ya da modern suç kuramlarının varsayımlarına uygun düşecek şekilde suçların yoğunlaştığı bölgelerde (hot spots) (Piza & O’Hara, 2012; Uchida & Swatt, 2013); uzun dönemli caydırıcılık ve yer değiştirme etkilerini inceleyen (Sorg, Haberman, Ratcliffe, & Groff, 2013) veya bu tür suçların yoğunlaştığı yerlerdeki yaya ve araçlı olarak icra edilen devriyelerin ilişkisine odaklanan (Groff, Johnson, Ratcliffe, & Wood, 2013), coğrafi bilgi sistemleri ile trafikte devriyelerin güzergâhlarını kaza ve suçun yoğunlaştığı bölgelerde gruplayarak azaltmayı amaçlayan (Kuo, Lord, & Walden, 2013) nitelikli çalışmalar örnek verilebilir.

Bir kısmı yukarıda ifade edilen devriye ile suçun önlenmesini konu alan araştırmaların gelişimini üç aşamada incelenebileceği düşünülmektedir. Birinci aşama olarak adlandırılacak dönemde devriyeye ilişkin temel varsayımların sorgulanmış ve test edilmiştir. Bu dönemde diğer aşamalara yön veren ve destek sağlayan bulgulara ulaşılmıştır. İkinci aşamada, birinci dönemden elde edilen bulgular kullanılarak ve yorumlanarak devriyelerin tek başına değil, diğer kolluk yöntem ve yaklaşımları ile birlikte kullanılması fikrinin geniş kabul gördüğü değerlendirilmektedir. Son dönem çalışmalar ise özellikle şiddet içeren suçların yoğunlaştığı bölgelerde sürdürülen programların kısa ve uzun dönem etkileri ile suç ve suçluların yer değiştime etkisine odaklandığını söylemek mümkün görünmektedir. Dikkat edileceği üzere özellikle Anglo-Sakson kolluk anlayışının incelendiği bu bölümde bir ya da birkaç araştırmacının sonuçlarına dayanarak gelişim gösteren literatürün son dönemde neredeyse takip edilemeyecek boyutlara ulaştığı gözlemlenmektedir. Türkiye’de ise bu araştırmaların geçerli olmayabileceği ya da farklı sonuçlar ortaya koyabileceği hiç düşünülmeden önleme yaklaşımları geliştirilmeye çalışılmaktadır. Toplumlar arasındaki kültürel farklılıkların dikkate alınması yaklaşımların uygulanabilir olmasını daha mümkün kılacağı düşünülmektedir.

Örneğin; ABD’nin devlet şeklinin federal olması sebebiyle her eyaletin suçta bakış açısı, eyaletlerin toplumsal yapılarındaki farklılıkların devriye modellerine de yansıdığı düşünülmektedir. Bu açıdan bakıldığında ABD’deki suç önlemek amacıyla geliştirilen devriye modellerinin yerel çözümler içerdiği, Türkiye’de örneğine rastlanılmayan komşuluk örgütleri ve “toplum”u da suç önleme yaklaşımları içerisine dahil ettiği ve sıklıkla toplum odaklı modelleri denediği ifade edilebilir.

Türkiye’de devriyelerin suç önleme ile ilgili etkinliği ile ilgili eserlere bakıldığında toplum savunması da olarak adlandırılan toplum destekli kolluk uygulamaları içerisinde değerlendirilip incelendiğini söylemek mümkün görünmektedir. Toplum destekli kolluk uygulamalarında bir bölgede sosyal ve fiziksel düzensizliği önlemek adına kolluk ve toplum birlikte çaba

göstermektedir. Toplumun vatandaş devriyesi ve komşuluk gözetimi ile kolluğa yardımcı olduğu bu uygulamada kolluğun sosyal düzensizliği önlemek için birçok farklı nitelikte tedbirlere ilave olarak “sokaklarda düzensiz davranış gösteren genç gruplarını dağıtmak, ve hukuk ve düzeni sağlamak için” yaya ve araçlı devriyeler icra etmesi önemli görülmektedir (Seyhan & Eryılmaz, 2004).

Zara’da Toplum Destekli Kolluk (TDK) uygulamalarının suça, kolluğun halka ilişkilerine, mahalle bütünleşmesi, suç korkusu ve polis görünürlüğü ile ilişkisinin incelendiği bir çalışmada polis görünürlüğü, halkla ilişkileri, kendi güvenlik tedbirlerini alma ve TDK’nın suça etkisi değişkenleriyle olumlu bir ilişki ortaya çıkmıştır. Ayrıca yazar toplum destekli kolluk uygulamalarının halkın güvenlik algısını olumlu etkilediğini, bu nedenle kolluğa daha fazla güven duyduğunu ve işbirliği içerisinde bulunduğunu vurgulayarak, halkla ilişkilere ve kolluk görünürlüğüne önem vermenin suç önlemede önemli bir taktik olacağını belirtmektedir. (Palacı & Alpkan, 2008)

Bir başka makalede ise suçun daha fazla düzensizlik içeren bölgelerde meydana geldiği ve belirli bir bölgede düzensiz davranışların önlenmesinin (sıfır tolerans) suç içeren davranışları da azaltacağı varsayımına atıfta bulunarak, yaya ve araçlı olarak ifa edilen devriyelerin sayı ve niteliklerinin artırılması suçu önlemede kullanılan bir yöntem olarak ifade edilmektedir (Beşe, 2006). Benzer şekilde yaya ve motorlu devriyeler suç önlenmesi amacıyla gerçekleştirilen kolluk tedbirlerden biri olarak sayılmaktadır (Aydın, 2014).

Edirne’de gerçekleştirilen bir çalışmada ise bir bölgede meydana gelen ve tırmanan olaylara yönelik gerçekleştirilen operasyonun ardından düzenlenen yaya devriyeler ile olayların meydana geldiği mahalle ve çevresinde geçici de olsa huzur sağlandığına ilişkin gözlemlere yer verilmiştir (Sezer, 2010). Başka bir çalışmada ise Problem Odaklı Kolluk uygulamalarının merkezinde yer alan suç analizinin devriyelerin yönlendirilmesinde kullanıldığı vurgulanmıştır (Özeren, 2001).

Suçların işlendiği fiziksel çevre ögesine vurgu yapılan bir başka çalışmada; suç fırsatlarının azaltılmasının aynı zamanda suç işlenmesini de azaltacağı ifade edilmiştir. Aynı makalede ayrıca fırsatları azaltıcı tedbirler arasında önleyici devriye hizmetleri sayılmış ve devriyelerin motorlu araçlardan çıkarak vatandaş ile yakın ilişki içerisinde toplumsal hayatın bir parçası olarak yaya devriye modeli uygulamasının uygun olacağı belirtilmiştir. Çalışmada ayrıca “kolluk sayısını artırma ve fazla sayıda üniformalı kolluğu sokaklarda devriye gezdirme” şeklindeki geleneksel yaklaşımların suç üzerindeki etkisinin sınırlı olduğu ve suç oranları üzerinde önemli etkisinin bulunmadığı ifadesine yer verilmektedir (Geleri, 2010). Rutin Aktivite Teorisinin evden hırsızlık olaylarını önleme ve anlamaya nasıl yardımcı olabileceğine ilişkin cevapların arandığı bir başka çalışmada ise özellikle yaz aylarında tatil için evlerini terkeden evsahiplerinin sıkça görüldüğü bir mahallede daha sıklıkla devriyelerin icra edilmesinin evden hırsızlık suçlarını azaltacağı ifade edilmiştir (Delice, 2011).

5. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

a. Veri Toplama

Araştırmaya ait veri, 2006 ve 2007 yıllarında Gölbaşı İlçe Jandarma Komutanlığı (İlçe J.K.İği) sorumluluk bölgesinde gerçekleştirilen devriye hizmetleri ile aynı bölgede işlenmiş olan suçlardan oluşmaktadır. Gölbaşı İlçe J.K.İği, sorumluluk bölgesindeki her türlü hizmeti Merkez Jandarma Karakol Komutanlığı (J.Krk.K.İği) ve Ahiboz J.Krk.K.İği olmak üzere iki karakol aracılığıyla yürütmektedir. Gölbaşı İlçe J.K.İği sorumluluk bölgesi Gölbaşı ilçe merkezi (ilçe belediye sınırları) dışında kalan bölgeyi kapsamaktadır. Verinin toplandığı 2006 ve 2007 yıllarında bahse konu sorumluluk bölgesinde yer alan 21 mahallenin kolluk hizmetleri Merkez J.Krk.K.İği ve 3 belde, 9 mahalle ile 5 köyün kolluk hizmetleri ise Ahiboz J.Krk.K.İği tarafından sağlanmıştır.

Her iki Jandarma karakolunun sorumluluk sahası içerisinde ifa ettikleri hizmetler, 'Hizmet Defteri' ve 'Hizmet Kâğıdı' olarak adlandırılan belgeler ile kayıt altına alınmaktadır. 'Hizmet Kâğıdı', devriyenin gerçekleştireceği hizmet ile ilgili tüm ayrıntıların (geliş – gidiş zamanı, devriye personeli, takip edeceği güzergâh, yapılan denetleme, görev, görev ayrıntıları, teslim edilen evrak, vb.) kayıt altına alındığı basılı bir evraktır. 'Hizmet Defteri' ise bir karakol komutanlığınca gerçekleştirilen her türlü hizmetin özet olarak yer aldığı ve 5 yıl süreyle saklanan bir defterdir. Her iki kayıt da karakol komutanlarınca el yazısı ile doldurulmaktadır. "Hizmet Defteri" ve "Hizmet Kağıdı" adlı resmi evraklar 01.01.2014 tarihinden itibaren bilgisayarlı sistem ile düzenlenmekte ve kaydedilmektedir. Birinci kademe arşivinde 5 yıl süre ile saklanan bu belgelerin toplam arşiv süresi 30 yıldır.

Gölbaşı İlçe J.K.lığı sorumluluk bölgesinde gerçekleştirilen tüm hizmetlerin veri setini oluşturmak amacıyla 2006 ve 2007 yılları içinde doldurulmuş toplam dört adet 'Hizmet Defteri'nden öncelikli olarak faydalanılmıştır. Okunmayan ya da anlaşılamayan bölümler not edilerek karakol komutanının bilgisine başvurulmuştur. Örneğin, Hizmet Defterinde sıklıkla yer alan "E-90 karayolu 29. km" gibi ifadelerin hangi yerleşim yeri sınırları içinde kaldığı öğrenilerek veri setine öğrenilen bu yerleşim yerinin adı kaydedilmiştir.

Kolluğun düzenlediği hizmetlere ilişkin veri, hizmetin cinsi (önleyici hizmet devriyesi, adli hizmet devriyesi, idari hizmet devriyesi, yol emniyet ve kontrol devriyesi, koruma devriyesi), tarihi, niteliği (araçlı, yaya, nokta ve araçlı-sivil), kuvveti, zamanı ve düzenlendiği yer (güzergâh) olarak düzenlenmiştir. Kolluk güçlerince ifa edilen önleyici hizmet devriyelerinin tamamı, diğerlerinin ise büyük kısmı veriye dâhil edilmiştir. İdari hizmet devriyelerinden suç ile ilgili olmayanlar (örneğin; araç bakım, erzak temini, vb.), bölgede bulunan E-90 karayolundan geçmekte olan önemli şahıs veya araçları korumakla

görevlendirilen yol emniyet devriyeleri ile çeşitli nedenlerle (örneğin, rapor ve ifade alımı gibi) savcılığa ya da bölge dışına çıkan adli hizmet devriyeleri ve diğer devriyeler suç önleme ile ilişkili olmadığı varsayılarak kapsam dışı bırakılmıştır. Hizmetin nasıl gerçekleştiği (araçlı, yaya, nokta, araçlı-sivil) diğer bir ayırım olarak verilerde yer almıştır. Sivil araçlı olarak icra edilen devriyeler, muhtemel bir failin suç işleme kararı verirken belirsizliği artırarak suç işlemekten vazgeçireceği varsayılarak kapsam içine alınmıştır.

Suçlar ile ilgili veri ise, Gölbaşı İlçe J.K.İği tarafından tutulan “Suç Defteri”nden elde edilmiştir. Herhangi bir bölgede işlenen suçlar; Asayiş Suçları, Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti, Kaçakçılık Suçları, Kabahatler ve Takibi Gereken Olaylar ile Trafik Suçları olarak tasnif edilmiştir. Toplam suç sayılarına ilişkin yer temelli verinin elde edilmesini müteakip Türkiye İstatistik Kurumu’yla yapılan yazışma ve işlemlerin tamamlanmasının ardından 2000 nüfus sayım bilgileri ve 2007 adrese dayalı nüfus kayıt sistemi (ADNKS)’nde yer alan sorumluluk bölgesi nüfus verileri elde edilmiştir. Suç oranları ise 2006 ve 2007 yılları için ‘Suç Defteri’nde yer alan suç sayısının, 2006 yılı için 2000 nüfus sayımındaki, 2007 yılı içinse 2007 ADNKS verilerinden elde edilen nüfusa bölünmesi ile elde edilmiştir.

b. Veri Değerlendirme

Gölbaşı İlçe J.K.İğinden devriyelere ilişkin elde edilen verilerden devriye cinsi ve yapılış şekli ile ilgili olan veri ile suç oranlarından asayiş suçlarına ilişkin veriler SPSS 13.0 istatistik programında değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Elde edilen ve düzenlenen iki yıllık devriye hizmetleri ve asayiş suç oranı arasındaki ilişki korelasyon analizi yardımıyla gerçekleştirilmiştir. Asayiş suçları; İçişleri Bakanlığı suç tasnifinde yer alan, kaçakçılık, kabahatler, trafik suçları ile takibi gereken olaylar dışında kalan hırsızlık, hakaret, yaralama, öldürme vb. suçları içeren tasniftir.

Makalede yer alan “Asayiş Suç Oranı” ise bahse konu suçların bölge nüfusuna bölünmesiyle elde edilen oranı ifade etmektedir. Araştırmada devriye çeşidinin ve şeklinin suç oranları arasındaki ilişki Pearson korelasyon katsayısı hesaplanarak incelenmiştir. 2006 yılı devriye miktarları ile asayiş suç oranı arasındaki korelasyon değerleri Tablo – 1’de gösterilmiştir.

Tablo-1: 2006 Yılı İçin Hizmet Cinsine Göre Devriyeler ve Suç Oranı Arasındaki Korelasyon Katsayıları

Değişkenler (2006 yılı için)	1	2	3	4	5	6
Adli Hizmet Devriyesi	1	0,74**	-0,22**	-0,21**	0,18**	0,10
Önleyici Hizmet Devriyesi		1	0,03	-0,25**	0,48**	0,29**
Yol Emn.ve Kont. Devriyesi			1	0,07	-0,01	-0,37**
İdari Devriye				1	-0,04	-0,17**
Koruma Devriyesi					1	0,22**
Asayiş Suç Oranı						1

*p<0,05;**p<0,01

2006 yılı asayiş suç oranı ile ve koruma devriyeleri ($r = 0,22$) arasında düşük düzeyde olumlu (pozitif) ve idari devriyeler ($r = -0,17$) arasında düşük düzeyde olumsuz (negatif) yönde çok zayıf bir ilişkinin olduğu görülmektedir ($p < 0,01$). Asayiş suç oranı (2006 yılı) ile önleyici hizmet devriyeleri ($r = 0,29$) arasında düşük düzeyde olumlu (pozitif) ve yol emniyet/kontrol devriyeleri ($r = -0,37$) arasında orta derecede olumsuz (negatif) anlamlı ilişki göstermiştir ($p < 0,01$). Adli Hizmet devriyeleri ile suç oranı arasındaki ilişki 0,10 bulunmuştur; ancak bu ilişki düşük düzeyde ve anlamlı değildir. 2007 yılı devriye miktarları ile asayiş suç oranı arasındaki korelasyon değerleri ise Tablo – 2’de gösterilmiştir.

Tablo-2: 2007 Yılı İçin Hizmet Cinsine Göre Devriyeler ve Suç Oranı Arasındaki Korelasyon Katsayıları

Değişkenler (2007 yılı için)	1	2	3	4	5	6
Adli Hizmet Devriyesi	1	0,57**	-0,22**	-0,35**	0,16**	0,78**
Önleyici Hizmet Devriyesi		1	-0,16**	-0,13*	0,09	0,77**
Yol Emn. Ve Kont. Devriyesi			1	0,66**	0,31**	-0,26**
İdari Devriye				1	-0,10	-0,36**
Koruma Devriyesi					1	0,36**
Asayiş Suç Oranı						1

*p < 0,05; **p < 0,01

2007 yılı asayiş suç oranı ile adli hizmet devriyeleri ($r = 0,78$) ve önleyici hizmet devriyeleri ($r = 0,77$) arasında anlamlı yüksek düzeyde ve olumlu yönde bir ilişki göstermiştir ($p < 0,01$). 2007 yılı asayiş suç oranı ile ve koruma devriyeleri ($r = 0,36$) arasında orta düzeyde ve olumlu bir ilişki görülmüştür. Suç oranları ile idari devriyeler ($r = -0,36$) ve yol emniyet/kontrol devriyeleri ($r = -0,26$) arasında olumsuz (negatif) anlamlı ilişki tespit edilirken ($p < 0,01$) ilişkinin derecesi idari devriyeler ile orta düzeyde yol emniyet/kontrol devriyeleri ile ise zayıf düzeyde gerçekleşmiştir.

Tablo-3: 2006 Yılı İçin Gerçekleştirilme Şekillerine Göre Devriyeler ve Asayiş Suç Oranı Arasındaki Korelasyon Katsayıları[†]

Değişkenler (2006 yılı için)	1	2	3	4	5
Araçlı Devriyeler	1	0,48**		0,16**	0,27**
Yaya Devriyeler		1		0,20**	0,25**
Araçlı/Sivil Devriyeler					
Nokta Hizmet Devriyeleri				1	-0,24**
Asayiş Suç Oranı					1

*p < 0,05; **p < 0,01

[†]Araştırmanın gerçekleştiği bölgede 2006 yılı içinde Araçlı/sivil olarak devriye hizmeti gerçekleştirilmediğinden tabloda yer alan Pearson korelasyon değeri 2006 yılı için hesaplanmamıştır.

Devriye hizmetlerinin gerçekleştirilme şekilleri ve asayiş suç oranı arasındaki korelasyon değerleri 2006 yılı için Tablo – 3'te yer almaktadır. Buna göre 2006 yılı asayiş suç oranı ile araçlı düzenlenen devriyeler ($r = 0,27$), yaya devriyeler ($r = 0,25$) arasında zayıf düzeyde olumlu (pozitif), buna karşın nokta tipi ifa edilen devriyeler ($r = -0,24$) arasında zayıf düzeyde olumsuz (negatif) anlamlı bir ilişkinin bulunduğu görülmektedir ($p < 0,01$).

Devriye hizmetlerinin gerçekleştirilme şekilleri ve asayiş suç oranı arasındaki korelasyon değerleri 2007 yılı için ise Tablo – 4'te yer almaktadır. Aynı tip hizmetler ile 2007 yılı asayiş suç oranları arasındaki ilişkiye bakıldığında tüm devriye şekillerinin suç oranı ile anlamlı ve olumlu (pozitif) ilişki gösterdiği görülmektedir (sırasıyla $r = 0,83$; $r = 0,39$; $r = 0,43$ ve $r = 0,17$) ($p < 0,01$). Bu ilişkilerin derecesi ise araçlı devriyeler için yüksek, yaya devriyeler ile araçlı/sivil devriyeler için orta düzeyde ve son olarak nokta hizmet devriyeleri için ise zayıf düzeyde olduğu görülmüştür.

Tablo-4: 2007 Yılı İçin Gerçekleştirilme Şekillerine Göre Devriyeler ve Asayiş Suç Oranı Arasındaki Korelasyon Katsayıları

Değişkenler (2007 yılı için)	1	2	3	4	5
Araçlı Devriyeler	1	0,19**	0,64**	0,20**	0,83**
Yaya Devriyeler		1	-0,12*	0,39**	0,39**
Araçlı/Sivil Devriyeler			1	-0,07	0,43**
Nokta Hizmet Devriyeleri				1	0,17**
Asayiş Suç Oranı					1

* $p < 0,05$; ** $p < 0,01$

6. TARTIŞMA

Gölbası İlçe J. K.lığı sorumluluk bölgesinde gerçekleştirilen çalışma, önleyici kolluk faaliyetleri içerisinde yer alan devriyelerin suç oranları üzerinde etkilerinin incelendiği ilk çalışma niteliğindedir. Öncelikle İlçe Jandarma Komutanlığı tarafından düzenlenen devriyelerin hizmet cinsi ve gerçekleştirilme şekli ile asayiş suç oranlarına etkisi tartışılacaktır.

Hizmet cinsi açısından devriyeler ile asayiş suç oranları ilişkisine bakıldığında 2006 yılı için adli hizmet devriyeleri ile asayiş suç oranı arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanılmazken, 2007 yılı için aynı tip devriye ile suç oranı arasında olumlu (pozitif) yüksek düzeyde ilişkinin olduğu görülmektedir. 'Adli hizmet' devriyeleri ile suç oranı arasındaki ilişkinin iki yıl içinde bu derecede farklılaşmasına neden olarak akla gelen ilk nedenlerden biri aralarında bir ilişkinin bulunmaması olabilir.

Öte yandan aslında birincil görevi suç işlenmesini önleme olan önleyici kolluk devriyeleri için 2006 ve 2007 yılı verileri incelendiğinde suç oranları ile 2006 yılı için zayıf 2007 yılı için ise yüksek düzeyde olumlu (pozitif) ilişkiye rastlanmıştır. Korelasyon analizi sonucu ulaşılan bu bulguların suç oranları ile belirtilen iki tip devriye arasında neden sonuç ilişkisinin kurulamayacağı varsayımından hareketle devriye miktarındaki artmanın suç oranlarını artıracığı ya da devriyelerin sayısının azaltılmasının suç oranlarında da azalmaya sebebiyet vereceği şeklinde bir sonucun çıkarılamayacağına inanılmaktadır. Ayrıca suç arttıkça kolluğun suçu önleme maksadıyla envanterinde bulunan 'önleyici devriye hizmetlerine' daha fazla başvurduğu buna karşın suç oranlarına azaltıcı yönde etkide bulunamadığı düşünülmektedir.

Her iki devriye cinsi için böyle bir farkın oluşmasına neden olan bir diğer olası açıklamanın da suç oranları hesaplamasından kaynaklandığı düşünülmektedir. 2006 yılı asayiş suç oranı hesaplanırken yerleşim biriminin 2000 nüfus sayımına ait, buna karşın 2007 yılı için ise 2007 ADNKS verilerinin kullanılmış olması suç miktarlarında herhangi bir değişim olmaksızın nüfus sayılarında gerçekleşen artma ya da azalmanın görece olarak suç oranlarında farklılık yarattığı değerlendirilmektedir.

Hizmet cinslerine göre devriyelerden olan 'yol emniyet/kontrol devriyesi' ile asayiş suç oranları arasında her iki yıl için olumsuz (negatif) anlamlı zayıf bir ilişkinin varlığı tespit edilmiştir. Diğer iki devriye cinsinden farklı olarak özellikle ulaşımın gerçekleştiği güzergâhlarda gerçekleştirilen ve bir kontrol noktası oluşturularak yasalarla çerçevesi çizilen arama ve kontrol gibi yetkilerin kullanıldığı bu devriye cinsinin suç oranlarını azaltıcı etkisi olduğu düşünülmektedir. Çalışmanın yapıldığı bölgenin kırsal kesim olduğu ve bu bölgeye ulaşımın şehir merkezine nazaran daha az sayıda yoldan yapıldığı ve olası suçluların da gerek suç işleme öncesi gerekse suç sonrası aynı güzergâhları kullandığı düşünüldüğünde caydırıcı etkisinin bulunduğu söylenebilir. Farklı bir ifadeyle, bu tip hizmetin gerçekleştirilmesi olası suçlunun suç işleme kararına düşük düzeyde etki ettiği düşünülmektedir.

Kolluk güçlerinin araç bakım, çeşitli evrakların temin edilmesi vb. maksatla görevlendirilen devriyeler 'idari devriye' olarak adlandırılmaktadır. Bu tür devriyelerin beklenen aksine asayiş suç oranları ile olumsuz (negatif) ilişkiye sahip olduğu görülmektedir. Ancak, önleyici ve adli hiçbir görevi bulunmayan bu tip devriyelerin suç oranını azaltıcı ya da tersi durum yaratmasının en olası açıklamalarının adli ve önleyici hizmet devriyeleri ile ilgili nedenlerle birlikte bu tip devriyelerin miktar olarak az düzenlenmesi gösterilebilir. Aynı durum suç oranları ile olumlu (pozitif) ilişki içerisinde bulunan 'koruma devriyeleri' için de geçerli olduğu söylenebilmektedir.

Devriyelerin gerçekleştirilme şekline göre asayiş suç oranı ile ilişkilerine bakıldığında ise yukarıda bahsedilen tutarsızlıkta bulgulara ulaşılmıştır. Benzer şekilde araçlı, yaya ve nokta hizmetleri ile asayiş oranları ilişkisi 2006 ve 2007 yılı için birlikte değerlendirildiğinde ilişki düzeyinde anormal artışlar, ya da 2006 yılı için olumsuz (negatif) buna karşın 2007 yılı için (olumlu) pozitif ilişki gibi çelişkili bulgular yer almaktadır. Yukarıda bahsi geçen olası açıklamaların devriyelerin gerçekleştirilme şekli (araçlı, yaya, vb.) ile asayiş suç oranları arasındaki yıllık ilişki farklılıklarını anlamaya yardımcı olacağı düşünülmektedir.

SONUÇ

Önleyici kolluk faaliyetleri kapsamında değerlendirilen devriyelerin suç oranları üzerinde etkisinin incelendiği araştırmada; mevcut hali ile rutin olarak yürütülen devriye hizmetleri ile suç oranları arasında bir ilişki tespit edilememiştir. Sadece kırsal kesimde ulaşımın sınırlı yollardan gerçekleşmesi nedeniyle kolluk birimleri tarafından icra edilen yol emniyet ve kontrol devriyelerinin suç oranlarını düşük seviyede azaltıcı etkisinin bulunduğu tespit edilmiştir.

Devriyelerin gerçekleştirilme şekli (araçlı, yaya, vb.) ile suç oranları arasındaki ilişki açısından bakıldığında suç oranlarını düşürücü etkilerinin olmadığı görülmektedir. Bu sonuçlar genel olarak yabancı yazın ile uyumludur. Ancak, devriyeler ve suç oranları arasındaki ilişki yokluğu daha fazla test edilmeye ihtiyaç duymaktadır. Bu nedenle çalışmanın mümkün olduğunca diğer değişkenlerin sabit tutularak, uzun süreli bir deney tasarımı yolu ile araştırılması önerilmektedir. Devriyeler ile suç oranları arasındaki ilişkinin yokluğu tam olarak ortaya konulması halinde suç oranlarını azaltıcı değişkenlerin bulunmasına fayda sağlayacağı, dolayısıyla önleyici yaklaşımların geliştirilmesine yardımcı olacağına inanılmaktadır.

Modern kolluk güçlerinin reaktif kolluk uygulamaları yerine proaktif uygulamalara ağırlık vermeye başladığı görülmektedir. Bu nedenle suç ile ilgili olarak yerel düzeyde her türlü verinin toplanarak incelenmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Araştırmada kullanılan kolluk verilerinin elde edildiği suç defteri kayıtlarına ilave olarak failerin demografik bilgi, tam adres, vb. bilgilere ilave olarak karar mekanizmalarını ortaya koyabilmek maksadıyla suçun nedeni, hedef seçimi, suçu işleme şekli, olay zamanı, vb. bilgilerin modern fırsat kuramları (Rasyonel Tercih, Suç Kalıpları ve Rutin Faaliyetler Kuramları) varsayımına uygun olarak düzenlenerek bir form halinde oluşturulması önerilmektedir. Bu tür verilerin belirli tip suçları önlemeye yönelik çalışmalara ışık tutacağına inanılmaktadır.

KAYNAKÇA

- Albanese, J. S. (2005). **Criminal Justice** (3rd ed.). Boston: Pearson Allyn & Bacon.
- Aydın, A. H. (2014). **Suç Önlemenin Önemi ve Etkisi**. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 16(Özel Sayı 1), 82-84.
- Bayley, D. H. (2006). **Gelecek için Polis**. (F. ERASLAN, Çev.) Ankara: Emniyet Genel Müdürlüğü Yayınları.
- Beat Policing: **A Case Study**. (1995). *Criminal Justice Reseach Paper Series*, 2(1).
- Becceria, C. (2004). **Suçlar ve Cezalar Hakkında**. (S. Selçuk, Çev.) Ankara: İmge Kitabevi.
- Bernett, T. (1991). **The Effectiveness of a Police-Initiated Fear-Reducing Strategy**. *British Journal of Criminology*, 31(1), 1-14.
- Beşe, E. (2006). **"Kırık Pencere" Teorisi Bağlamında Kentsel Yaşamda Suç ve Güvenlik**. *Polis Bilimleri Dergisi*, 8(1), 1-24.
- Caldwell, R. G., & Nardini, W. (1977). **Foundations of Law Enforcement and Criminal Justice**. Indianapolis: Bobbs – Merrill Educational Publishing.
- Charon, J. M. (1989). **Sociology: A Conceptual Approach** (2nd b.). Massachusetts: Allyn and Bacon.
- Clarke, R. V. (2002). **Thefts of and From Cars in Parking Facilities, Problem-Oriented Guides for Police Response Guide Series No.10**. Washington DC: U.S. Department of Justice, Office of Community Oriented Policing Services.
- Clarke, R. V., & Eck, J. E. (2005). **Crime Analysis for Problem Solvers in 60 Small Steps**. Washington DC: U.S. Department of Justice, Office of Community Oriented Policing Services.

- Crawford, A., Lister, S., Blackburn, S., & Shepherd, P. (2004). **Patrolling with a Purpose: An Evaluation of Police Community Support Officers in Leeds and Bradford City Centres**. Leeds: Centre for Criminal Justice Studies, University of Leeds.
- Delice, M. (2011). **How The Routine Activity Theory can Help Police Understand and Prevent Burglary?** *Polis Bilimleri Dergisi*, 13(1), 137-154.
- Demirbaş, T. (2005). **Kriminoloji** (2'nci b.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Dönmezer, S. (1994). **Kriminoloji** (8'inci b.). İstanbul: Beta Basın Yayın Dağıtım.
- Geleri, A. (2002). **Önleyici Polis Hizmetleri**. Ankara: Grafik Tasarım-Baskı.
- Geleri, A. (2010). **Şehirlerde Suç Önleme Politikalarının Geliştirilmesi**. *Polis Bilimleri Dergisi*, 12(3), 23-39.
- Gibbons, D. C. (1992). **Talking about Crime: Observations and the Prospects for Casual Theory in the Criminology**. *Criminal Justice Research Bulletin*, VII(6), 1-10.
- Giritli, İ., Bilgen, P., & Akgüner, T. (2001). **İdare Hukuku**. İstanbul: Der Yayınları.
- Gözler, K. (2003). **İdare Hukuku**. Bursa: Ekin Kitapevi.
- Gözübüyük, A. Ş., & Tan, T. (2004). **İdare Hukuku**. Ankara: Turhan Kitapevi.
- Greene, J. R. (1987). **Foot Patrol and Community Policing: Past Practices and Future Prospects**. *American Journal of Police*, 6(1), 1-15.
- Groff, E. R., Johnson, L., Ratcliffe, J., & Wood, J. (2013). **Exploring The Relationship Between Foot and Car Patrol in Violent Crime Areas**. *Policing: An International Journal of Police Strategies & Management*, 36(1), 119-139.
- Henslin, J. M. (1997). **Sociology** (3rd b.). Massachusetts: Allyn and Bacon.

İçli, T. (2004). **Kriminoloji**. Ankara: Martı Kitap ve Yayınevi.

Jhonson, K. D. (2004). **Financial Crimes Against the Elderly, Problem-Oriented Guides for Police Response Guide Series No.3**. Washington DC: U.S. Department of Justice, Office of Community Oriented Policing Services.

Kelling, G. L., & Moore, M. (1988). **The Evolving Strategy of Policing**. Harvard University: National Institute of Justice, U.S. Department of Justice, and the Program in Criminal Justice Policy and Management.

Kelling, G. L., Pate, T., Dieckman, D., & Brown, C. (1974). **The Kansas City Preventive Patrol Experiment**. Washington, DC: Police Foundation.

Kenney, J. (1986). **Crime On The Subways: Measuring The Effectiveness of The Guardian Angels**. *Justice Quarterly*, 3(4), 481-496.

Kriminoloji. (2006). Ankara: Jandarma Okullar Komutanlığı Matbaası.

Kuo, P.-F., Lord, D., & Walden, T. D. (2013). **Using Geographical Information Systems To Organize Police Patrol Routes Effectively By Grouping Hotspots Of Crash And Crime Data**. *Journal of Transport Geography*, 30, 138–148.

Macionis, J. J. (1997). **Sociology** (6th b.). New Jersey: Prentice Hall.

McGarrell, E. F., Chermak, S., & Weiss, A. (2002). **Reducing Gun Violence Evaluation of the Indianapolis Police Department's Directed Patrol Project**. Washington, DC: U.S. Department of Justice Office of Justice Programs.

McGuire, J. (2008). **Understanding Psychology and Crime: Perspectives on Theory and Action**. Glasgow: Open University Press.

McManus, M. (1993). **From Fate to Choice - Private Bobbies, Public Beats: Private Security Patrol and the Diminishing Boundaries of Neighbourhood Policing**. Durham: Durham University.

- Noaks, L. (2000). **Private Cops On The Block: A Review Of The Role Of Private Security in Residential Communities.** *Policing and Society: An International Journal of Research and Policy*, 10(2), 143-161.
- Özeren, S. (2001). **Problem-Oriented Policing: Analysis of Criminal Investigations Applications.** *Polis Bilimleri Dergisi*, 3(3-4), 175-191.
- Palacı, M., & Alpkan, L. (2008). **Toplum Destekli Polislik Uygulaması: Zara Örneği.** *Polis Bilimleri Dergisi*, 10(3), 93-122.
- Pate, A. M., Wycoff, M. A., Skogan, W., & Sherman, L. (1986). **Reducing Fear of Crime in Houston and Newark A Summary Report.** Washington, DC: Police Foundation.
- Pennell, S., Curtis, C., & Henderson, J. (1985). **Guardian Angels: An Assessment of Citizen Response to Crime.** San Diego: San Diego Association of Governments.
- Perspectives on Foot Patrols: Lessons Learned from Foot Patrol Programs and an Overview of Foot Patrol in San Francisco (2007).** San Francisco: Public Safety Strategies Group.
- Piza, E. L., & O'Hara, B. (2012). **Saturation Foot-Patrol in a High-Violence Area: A Quasi-Experimental Evaluation.** *Justice Quarterly*, 31(4), 693-718.
- Polat, O. (2004). **Kriminoloji ve Kriminalistik Üzerine Notlar.** Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Police Foundation.* (1981). July 14, 2014 tarihinde The Newark Foot Patrol Experiment: <http://www.policefoundation.org/content/newark-foot-patrol-experiment> adresinden alındı.
- Racliffe, J. H., Taniguchi, T., Groff, E., & Wood, J. (2011). **The Philadelphia Foot Patrol Experiment A Randomized Controlled Trial of Police Patrol Effectiveness in Violent Crime Hotspots.** *Criminology*, 49(3), 795-831.

Rashbaum, W. K. (2002, September 26). **Response Time to Police Calls is 29% Faster.** July 12, 2014 tarihinde New York Times: <http://www.nytimes.com/2002/09/26/nyregion/response-time-to-police-calls-is-29-faster.html> adresinden alındı.

Reid, T. S. (1996). **Crime and Criminology** (8th b.). New York: Holt Rinehart and Winston.

Research Report 8: Neighbourhood Wardens Scheme Evaluation (2004). London: Office of the Deputy Prime Minister.

Schaefer, R. T. (2005). **Sociology** (9th b.). New York: McGraw – Hill.

Schmallegger, F. (2005). **Criminal Justice Today: An Introductory Text for the 21st Century** (8th b.). New Jersey: Pearson Prentice Hall.

Scott, M. S. (2000). **Problem-Oriented Policing: Reflections on the First 20 Years.** Washington D.C.: U.S. Department of Justice, Office of Community Oriented Policing Services.

Scott, M. S. (2001). **Speeding in Residential Areas, Problem-Oriented Guides for Police Response Guide Series No.3.** Washington D.C.: U.S. Department of Justice, Office of Community Oriented Policing Services.

Selçuk, S. (2004). **Becceia'nın İnsanlığa Bildirisi.** Ankara: İmge Kitabevi.

Seyhan, K., & Eryılmaz, M. (2004). **Gelişmiş Ülkeler ve Türkiye Uygulamasında Suç Önleme Stratejileri.** *Liberal Düşünce*, 34(Bahar), 5-34.

Sezer, F. (2010). *Suç Önleme Stratejileri Boyutuyla İç Güvenlik Hizmetleri Yönetimi; Edirne İl Emniyet Müdürlüğü Örneği.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Edirne.

Skogan, W. G., & Hartnett, S. (1997). **Community Policing, Chicago Style.** New York: Oxford University Press.

- Sorg, E. T., Haberman, C., Ratcliffe, J., & Groff, E. (2013). **Foot Patrol in Violent Crime Hot Spots: The Longitudinal Impact of Deterrence and Posttreatment Effects of Displacement**. *Criminology*, 51(1), 65-101.
- T.C. Kumru Kaymakamlığı. (2012). *İlçe Jandarma Komutanlığı Faaliyet Raporu* Mart 29, 2015 tarihinde: http://www.kumru.gov.tr/default_B0.aspx?content=406 adresinden alındı.
- T.C. Malkara Kaymakamlığı. (2014). *İlçe Jandarma Faaliyet Raporu: Mart 29, 2015 tarihinde* <http://www.malkara.gov.tr/tr/index.php/haber/duyurular,-genelgeler/341-malkara-kaymakamli%C4%B1%C4%9F%C4%B1-2014-y%C4%B1l%C4%B1-faaliyet-raporu> adresinden alındı.
- Uchida, C. D., & Swatt, M. (2013). **Operation LASER and the Effectiveness of Hotspot Patrol: A Panel Analysis**. *Police Quarterly*, 16(3), 287-304.
- Wakefield, A. (2006). **The Value of Foot Patrol: A Review of Research**. London: The Police Foundation.
- Weisel, D. L. (2004). **Graffiti Problem-Oriented Guides for Police Response Guide Series No.9**. Washington DC: U.S. Department of Justice, Office of Community Oriented Policing Services.
- Wood, P. B., Gove, W. R., Wilson, J. A., & Cochran, J. K. (1997). **Nonsocial Reinforcement and Habitual Criminal Conduct: An Extension of Learning Theory**. *Criminology*, XXXV(2), 335 – 366.